

Deklarasion de Independensya en Ladino (AKY)

Trezlado al Ladino (AKY) por Robert Altabet

En onor del 250 Aniversario de los Estados Unidos de Amerika
1776–2026

Esta traduksion fue preparada para estudio i diskusion en la klasa de Ladino i para kompartir kon la komunita Sefaradi.

La Deklarasion de Independensya es uno de los dokumentos politikos mas importantes de la istoria moderna. Sus ideas reflektan la influensya de pensadores como John Locke, ken enfatizó los derechos naturales del ombre, la libertad individual, i el prinsipio de ke los gobiernos toman su legitimidad del konsentimyento de los gobernados.

La Deklarasion no es solamente una deklarasion de derechos naturales. Es tambien una deklarasion dirijida al mundo entero para eksplikar i djustifikar una aksion revolucionaria. En este sentido, sus autores sigyeron una tradision de render kuenta al publiko i a la umanidad ke se topa en los eskritos de John Milton. En su ovra Areopagitica, Milton defendyo la importansya de ekspozar ideas libremente ante el publiko i de presentar argumentos a la opinion de la umanidad.

Esta versyon intenta reflektar no solamente el contenido del dokumento orijinal, ma tambien el estilo de una prosa Sefaradi publikada en una gazeta del fin del siglo diezemueve del Imperio Otomano.

En el KONGRESO, 4 de djulyo de 1776.

Deklarasion unanime de los trese Estados Unidos de Amerika.

Kuando en el korso de los akontesimyentos umanos, se aze nesesario ke un puevlo desate los ataderos politikos ke lo ataron kon otro, i ke tome entre las potensyas de la tierra el lugar separado i igual al kual le dan derecho las Leyes de la Natura i del Dyo de la Natura, el respekto devido a las opiniones de la humanidad demanda ke este puevlo deklare las razones ke lo empushan a esta separasion.

Mozotros tenemos estas verdades por evidentes de si mizmas: ke todos los ombres fueron kriados iguales; ke el Kreador les dio siertos derechos ke no se pueden kitar; i ke entre estos se topan la Vida, la Libertad i la bushika de la Dicha.

Ke para asegurar estos derechos, los Governos fueron establecidos entre los ombres, tomando sus poderes djustos del konsentimyento de los gobernados.

Ke kada vez ke una forma de governo se aze destruktiva kontra estos fines, es derecho del puevlo de mudarla o de desazerla, i de establecer un nuevo governo, fondado sovre tales prinsipios i organizado en tal manera ke les pareska mas apropiado para asegurar su seguridad i su dicha.

La prudensya, de vedra, amostra ke governos ke egzisten desde muncho tyempo no deven ser mudados por kavzas leves i pasajeras; i asi toda eksperyensya amostra ke los ombres estan mas dispuestos a sufrir, mientras los males son suportavles, ke a enderesar las kozas abolyendo las formas a las kuals estan akostumbrados.

Ma kuando una larga seria de abuzos i usurpasyones, syempre dirigidas al mizmo fin, amostra un dizenyo de someterlos a un despotizmo absoluto, es su derecho i es su dever de abolir tal governo, i de proveer nuevos guardianes para su siguridad futura.

Tal fue el sufrimyento pasiente de estas Kolonias; i tala es agora la nesesidad ke las forsó a mudar sus anteriores sistemas de governo. La istoria del presente Rei de la Gran Bretanya es una istoria de injurias i usurpasyones repetidas, todas teniendo por objektivo el establesimyento de una tiraniya absoluta sovre estos Estados. Para provar esto, sean presentados los echos a un mundo onesto.

Algunas de las Reclamaciones Principales

El reusó de aprobar leyes necesarias i provechosas para el bien público.

El disolvió cuerpos representativos porque se opusieron con firmeza a sus invazyones sobre los derechos del pueblo.

El mantuvo entre nosotros armadas permanentes en tiempo de paz, sin el consentimiento de las legislaturas.

El izo al poder militar superior al poder civil.

El impuzo taksas sobre nosotros sin muestra representasion.

El privó a muchos del benefisyo de djuzgamyento por jurado.

El transportó personas a ultramar para ser djuzgadas por pretendidos delitos.

El suspendió muestras propias legislaturas i se declaró investido del poder de governarnos en todos los kavzos.

[En este punto, el dokumento orijinal kontinua kon otras numerosas reklamasyones kontra el Rei i el governo britaniko.]

En kada etapa de estas opresyones, nosotros pedimos remedio en los terminos mas umildes; muestras repetidas petisyones fueron respondidas solamente kon repetidas injurias. Un Prinsepe, kuyo karakter es markado por kada akto ke puede definir un tirano, no es digno de ser rei de un pueblo livre.

Tampoko faltimos de atensyon a nuestros ermanos britanikos. Les advertimos de tyempo en tyempo sobre las tentativas de sus legisladores para estender una jurisdiksiyon injusta sobre nosotros. Les rekordimos las sirkunstansyas de muestra emigrasyon i establesimyento aki. Apelimos a su djustisya i a su magnanimidad, i les suplykimos, por los lakos de muestra komunidad, ke desaprovaren estas uzurpasyones. Ma eyos tambyen fueron sordos a la boz de la djustisya i del parentesko.

Por esto, nosotros devemos aresivir la nesidad ke amostra muestra separasyon, i konsiderarlos, como konsideramos al resto de la humanidad: enemigos en la gera, ma amigos en la paz.

אין איל קונגריסן, 4 די גוליאן די 1776

דיקלאראציע און אונאנימי די לוס טריסי איסטאדוס אונידוס די אמירקה.

קואנדו אין איל קורסו די לוס אקונטינענטיאלע אומאנוס, ס'איז ניסאכאריאן קי און פואיצל דיסאטי לוס אטאדירוס פוליעיקוס קי לו אטארון קון אווערו, אי קי עומי אינערי לאס פועינסיאס די לה עיירה איל לוגאר סיפארדו אי איגואל אל קואל לי דאן דיריגו לאס לייס די לה נאעורה אי דיל דייז די לה נאעורה, איל ריספיקעו דיצידו אה לאס אופינוניס די לה אומאנידאד דימאנדה קי איסעי פואיצלו דיקלארי לאס ראזונים קי לו אימפואן אה איסעה סיפארסיאון.

מזוערוס עינימוס איסעאס צירדאדס פור איצדינעטיס די סי מיזמאס: קי עוודוס לוס אומצריס פואירון קריאדוס איגואלס; קי איל קריאדור לייס דיאן סיארעוס דיריגוס קי נו סי פואידין קיעאך; אי קי אינערי איסעוס סי עופאן לה צידה, לה ליצירעאד אי לה צוסקה די לה דיגה. קי פארה אסיגוראך איסעוס דיריגוס, לוס גוצירנוס פואירון איסעאצליסידוס אינערי לוס אומצריס, עומאנדו סוס פודיריס גוסעוס דיל קונסינעטימיינעו די לוס גוצירנאדוס.

קי קאדה ציו קי אונה פורמה די גוצירנו סי אזי דיסערוקעיצה קונערה איסעוס פיניס, אים דיריגו דיל פואיצלו די מודאלה או די דיסאזירלה, אי די איסעאצליסיר און מואיצו גוצירנו, פונדאדו סוצרי עאלים פרינסיפאלוס אי אורגאניזאדו אין עאל מאנירה קי לייס פאריסקה מאס אפרופיאדו פארה אסיגוראך סו סיגורידאד אי סו דיגה.

לה פרודינסייה, די צידה, אמוסערא קי גוצירנוס קי איגזיסעין דיסדי מונגו עיימפו נו דיצין סיר מודאדוס פור קאצאס ליצייס אי פאסאזיראס; אי אנסו עודה אקספיריינסייה אמוסערא קי לוס אומצריס איסעאן מאס דיספואיסעוס אה סופרי, מיאינעראס לוס מאלים סון סופורעאצליס, קי אה אינדיריסאך לאס קואלס אצוליינדו לאס פורמאס אה לאס קואלס איסעאן אקוסעומצראדוס.

מא קואנדו אונה לארגה סיריאה די אצוזוס אי אורזופאסייוניס, סיימפרי דיריזידאס אל מיזמו פין, אמוסערא און דיזיניו די סומיעירלוס אה און דיספועיזמו אצסולועו, אים סו דיריגו אי אים סו דיציר די אצוליר עאל גוצירנו, אי די פרוצאיר מואיצוס גוארדיאניס פארה סו סיגורידאד פועורה.

עאל פואי איל סופרימיינעו פאסיאינעטי די איסעאס קולוניאס; אי עאלה אים אגורה לה ניסידאד קי לאס פורסו אה מודאך סוס אנטיריוריס סיסעימאס די גוצירנו. לה איסעוריה דיל פריסינעטי ריי די לה גראן צריעאנייה אים אונה איסעוריה די אינאזיראס אי אורזופאסייוניס ריפיעידאס, עוודאס עינינדו פור אוציקעיזו איל איסעאצליסיינעו די אונה עיראנייה אצסולועה סוצרי איסעוס איסעאדוס. פארה פרוצאך איסעו, סיאן פריסינעאדוס לוס איגוס אה און מונדו אוניסעו.

[אלגואס די לאס ריקלמאסייוניס פרינסיפאלים]

איל ריאסו די אפרוצאך לייס ניסאכאריאס אי פרוצאדאס פארה איל ציאין פוצליקו. איל דיסולציו קואירפוס ריפריזנעאטעיזוס פורקי סי אופוסיאירון קון פירמיזה אה סוס אינאזיריוניס סוצרי לוס דיריגוס דיל פואיצלו.

עריזאדו אל לאדיו פור רוציע אלעאציע

איל מאנטעוֹצֵוּ אינטערי מוזערוס ארמאלדאס פירמאנינעס אין עיימפו די פאס, סין איל קונסינעטיינעו די לאס ליגיסלאטוראס.

איל איזו אל פודיר מיליעאר סופיריאר אל פודיר סיזל.

איל אימפוזו עאקסאס סוֹצֵרי מוזערוס סין מואיסערה ריפריזינעאסיראן.

איל פריזו אה מונגום דיל זיניפייסיו די גאגאמיינעו פור אָוראדו.

איל עראנספורעו פירסונאס אה אולטעראמאר פארה סיר גאגאלדאס פור פריעינדידום דיליעום.

איל סוספינדיו מואיסערס פרופיאס ליגיסלאטוראס אי סי דיקלארו אינדיסעידו דיל פודיר די גוֹזֵירנארמוס אין עוודום לום קאָזום.

[אין איסעי פונעו, איל דוקומינעו אוריזינאל קונטינואה קון אועריס נומרוזאס ריקלאמאסיוניס קונטרה איל ריי אי איל גוֹזֵירנו זריעאניקו].

אין קאהה איעאפה די איסעאס אופריסיוניס, מוזערוס פידימוס רימידאו אין לום עירמינוס מאס אומילדים; מואיסעראס ריפיעידאס פייעסיוניס פוארון ריספונדידאס סולאמינעי קון ריפיעידאס אינאָזֵריאס. און פרינסיפי, קוייו קארקאקעיר אים מארקאדו פור קאהה אקעו קי פואידי דיפייניר און עיראנו, נו אים דיגנו די סיר ריי די און פואיזלו ליזרי.

עאמפוקו פאלעימוס די אעינסיין אה מואיסערוס אירמאנוס זריעאניקום. לים אדזירעימוס די עיימפו אין עיימפו סוֹצֵרי לאס עינעאטיזאס די סום ליגיסלאטוריס פארה איסעינדיר אונה אָריסדיקסיין אינאָסעה סוֹצֵרי מוזערוס. לים ריקורדימוס לאס סירקונטעאנסייאס די מואיסערה אימיגרסיין אי איסעאזליסימיינעו אקי. אפילימוס אה סו גוסעיסייה אי אה סו מאגנאנימידאד, אי לים סופליקימוס, פור לום לאקום די מואיסערה קומונידאד, קי דיסאפרוֹזֵאראן איסעאס אורזופאסיוניס. מא איום עאמזיין פואירון סורדום אה לה זוז די לה גוסעיסייה אי דיל פארינעיסקו.

פור איסעו, מוזערוס דיזימוס אריסיזיר לה ניסיידאד קי אמוסערא מואיסערה סיפאראסיין, אי קונסידיכארלום, קומו קונסידיכארמוס אל ריסעו די לה אומאנידאד: אינימיגום אין לה גירה, מא אמיגום אין לה פאס.